

Jos Kievits. FOTO: NEEKE SMIT

Terschelling is vrij van zwoegerziekte

GOOS BIES

MIDSLAND Alle schapen en geiten op Terschelling zijn vrij van zwoegerziekte en het verwante CAE-virus. Voor zover bekend is er geen ander gebied op de wereld waarvan dat vast staat.

Deelnemers aan het wetenschappelijke project worden zaterdag op de nationale dag van het schaap in Ermelo in het zonnetje gezet.

„De unieke positie van een eiland moet je gewoon uitbuiten”, zegt dierenarts Jos Kievits, één van de initiatiefnemers die de zwoegerziekte op Terschelling wilde uitroeien. In drie jaar tijd kregen de dierenartsen dat samen met de schapen- en geitenhouders en de dierengezondheidsdienst Royal GD voor elkaar, met behulp van provinciale subsidie uit het Iepen Mienskipsfûns.

In 2021 en 2022 zijn alle 1200 schapen en geiten op Terschelling getest op het virus. Toen was er nog één schaap met het virus bij een kleine hobbyboer. Dat schaap is van het eiland afgevoerd.

Eind vorig jaar zijn alle dieren opnieuw getest, en zijn de schapen allemaal vrij gebleken van zwoegerziekte en de geiten van het aanverwante CAE-virus. „Schapenhouders mogen nu officieel een certificaat voeren.”

De zwoegerziekte is volgens Kievits een ongekend lastige ziekte. Ze wordt bij schapen en geiten veroorzaakt door een 'slow virus'. „Dat betekent dat het jaren duurt voor ze symptomen krijgen, het duurt heel lang voor

ze afweerstoffen laten zien.”

Eenmaal ziek wacht de kleine herkauwers meestal een wisse dood. „Het is een virus dat vooral de longen aantast. Dat merk je aan de ademhaling, dan krijgen ze zwoegerverschijnselen, maar dat zie je pas in het eindstadium. Het begint met minder melk produceren en vermageren. En er is geen entstof tegen.”

Nu Terschelling vrij van de zwoegerziekte is, moeten de dierenartsen voorkomen dat de ziekte zijn herintrede doet op het Waddeneiland. Steekproefsgewijs zullen ze schapen en geiten blijven testen. Verreweg het belangrijkste is de zogenaamde insleep van het virus van het vasteland te voorkomen. Dat doen ze door de dieren vooraf in quarantaine te plaatsen en goed te controleren.

In de voorbije twintig jaar heeft Terschelling al meerdere „vervelende koeienziektes” van het eiland verbannen, zegt Kievits. Hij is geïnspireerd door zijn voorganger Atte Hibma, die precies honderd jaar geleden als eerste officiële veearts op Terschelling neerstreek. „Als veearts kreeg hij het toen voor elkaar Terschelling als eerste gebied van Nederland tuberculosevrij te maken”, merkt hij vol bewondering op. Lachend: „Daar werd mee geadverteerd! Hotel NAP schonk tbc-vrije melk.”

Bij de Gezondheidsdienst voor Dieren is niet bekend dat er elders in de wereld een regio vrij van zwoegerziekte is. „Het is heel bijzonder dat we dit op Terschelling met zijn allen voor elkaar hebben gekregen”, vindt Kievits. „Echt geweldig.”

‘Dat we zo’n oude familie zijn, maakt natuurlijk trots’

AAN DIRK VAN DER MEULEN

HINDELOOPEN Het oude Friese familiegeslacht Andringa hield zaterdag in Hindeloopen weer een internationale familiedag. „Een familie verbindt meer dan voetbal.”

„Mijn naam is Cees en mijn achternaam hoeft ik u niet te noemen toch?” Als een reactie uitblijft, geeft hij zelf maar het antwoord: Andringa. „Nee! Echt?”, klinkt het vanuit café-restaurant De Foeke in Hindeloopen waar voorzitter Cees Andringa van de Andringa Stichting zaterdag de familiedag opent.

Deze voor iedere Andringa toegankelijke familiedag trekt deze twaalfde editie ruim zeventig bezoekers uit binnen- en buitenland. Vanaf 1982 is er ieder schrikkeljaar een samenzijn. In 1988 vond zelfs een extra editie plaats in Chicago. Alleen in coronajaar 2020 ging de familiedag niet door.

Bij binnenkomst in De Foeke krijgen de gasten een naamkaartje met een code over de familietak. Na de opening volgen al snel de eerste omhelzingen. „Tref ik hier een neef van mijn vader. Wat leuk”, zegt Joke Andringa uit Culemborg. Ze bezoekt de familiedag voor het eerst, toch wel nieuwsgierig geworden door het familieboek over de Andringa's waarin haar vader zo vaak bladerde. „Families zijn heel belangrijk, weet ik beroepshalve”, zo vervolgt ze. „Ik ben integratief kindtherapeut en iedere keer zie ik weer hoe invloedrijk de keuzes van ouders en familieleden zijn op kinderen.”

Ze is samen met Vincent Andringa uit Baarn afgereisd naar Hindeloopen. Ze kende hem voorheen niet, maar stichting-secretaris Tsjikke Andringa uit Feanwâlden had haar gevraagd of ze hem kon oppikken. Tijdens de reis kon hij haar alles vertellen over de Andringa-familiedagen. Hij heeft ze allemaal bijgewoond, uitgezonderd die in Chicago.

Ook Tsjikke Andringa wijst op het grote belang van een goede familieband. „Ze hebben het momenteel vaak over de verbindende kracht van voetbal, zo vlak voor het EK”, zegt ze tegen de aanwezigen. „Maar

Om verbinding uit te beelden, gooiden de Andringa's een roze garenbol naar elkaar. FOTO'S: SIMON BLEEKER

dat is natuurlijk niets vergeleken met de verbindende kracht van een familie.” Vervolgens gooit ze een garenbol de zaal in met het verzoek die naar een ander te gooien. „Om te laten zien dat we allemaal met elkaar verbonden zijn.”

Ze is vrijwel vanaf de oprichting in 1981 de drijvende kracht achter de Andringa Stichting, en later ook van de site Andringaonline.nl en de familiekrant Andringa Staach Nijs die jaarlijks twee keer uitkomt en verstuurd wordt naar circa vijfhonderd Andringa's. Volgens haar zijn er wereldwijd ruim 4000 naamdragers bekend, verdeeld over 13 families die allemaal terug te voeren zijn op twee broers Andringa die omstreeks 1450 boer waren op de Andringa State bij Akkrum.

Eens in de twee jaar verschijnt er ook een Engelse editie van de familiekrant. Lezers van die editie zijn onder anderen Judy Andringa en Ca-

thy Bjorkquist uit Chicago. De nichten combineren de familiedag in Hindeloopen met een negendaagse vakantie in Nederland.

Voordat de Andringa's aan de lunch gaan en zich storten op het middagprogramma met een wandeling en een bezoek aan het schaatsmuseum, vraagt Tsjikke Andringa nog een moment aandacht. Ze brengt in herinnering dat twaalf bezoekers van de vorige familiedag in 2016 zijn overleden, onder wie voormalig stichtingsvoorzitter Herman Andringa. Nadat er twaalf waxinelichtjes zijn aangestoken, wordt er een minuut stilte in acht genomen.

Jacob Andringa (30) uit Hurdegaryp is een van de jongere aanwezigen. Heeft hij een verklaring voor het feit dat de Andringa's de familieband zo koesteren? „It is foaral te tankjen oan in pear tige aktive oanjagers lykas Tsjikke”, zegt hij. Ook het fraaie, omvangrijke familieboek speelt volgens hem een rol.

Sybrig Andringa uit Heeg is het daar helemaal mee eens. „Het boek (verschenen in 1985 en geactualiseerd in 1996 en 2016) laat zien dat iedere Andringa die je tegenkomt familie is. En dat we zo'n oude familie zijn, ja dat maakt natuurlijk trots en enthousiast.”

‘Tref ik hier een neef van mijn vader. Wat leuk’

Hindeloopen was zaterdag het toneel van de twaalfde internationale familiedag van de Andringa's.

25 jaar geleden

Ameland lokt gasten met dinerbon

VVV Ameland introduceert dit jaar een gratis dinerbon om de belangstelling van toeristen aan het begin van het seizoen te stimuleren. Het bezoek loopt in de periode voor het hoogseizoen terug, zegt directeur Pieter Smit. „Het is een ontwikkeling van de laatste jaren dat we in mei en juni geen volledige bezetting zien.” We hebben ons afgevraagd wat we daaraan kunnen doen. De keus is gevallen op gratis dinerbonnen in de periode van 31 mei tot 12 juli. De bon wordt verstrekt bij de boeking van een weekende, een midweek of het verblijf van een week. Afhankelijk van het soort arrangement gaat het om bonnen van f 50 tot f 150. De bon kan worden besteed bij verschillende restaurants op Ameland. Verder biedt golfbaan d'Ameland Duinen korting en mogen kinderen gratis met een schip naar de Zeehondenbank.